

TOROS KUŞAĞINDA YEK ALAN MARMARİS, MERSİN, İMAM PINARBAŞI VE DİVRİĞİ OFİYOLİTİLERİNİN İÇ YAPILARI, BİRİMLER ARASI İLİŞKİLERİ VE YAPISAL ÖZELLİKLERNE YAKLAŞIMLAR

AN APPROACH TO INTERNAL STRUCTURES, INTER-UNIT RELATIONS AND STRUCTURAL PROPERTIES OF MARMARİS, MERSİN, POZANTI, PINARBAŞI AND DİVRİĞİ OPILOLITES IN TAURUS BELT.

Ussal Z. ÇAPAN, Hacettepe Üniversitesi, **Yerbilimleri Enstitüsü**

Marmaris, Mersin, Pozanti, Pınarbaşı ve Divriği ofiyoliti jeolojik harita yapılmaksızın incelenmiş, iç yapıları, ofiyoliti oluşturan litolojilerin petrografi ve petrokimyası belirlenmeye çalışılmıştır. İncelemeler, peridotitlerin yaygın olarak metamorfik peridotitlerden oluştuğunu, şisti serpantinli tektonik zonlar boyunca yer aldığını belirtmektedir. Kümeli ultramafik-mafik karmaşık çok az bulunmakta, Marmaris'te yalnız kümeli ultramafik kısım yer almaktadır. Metamorfik peridotitlerde bileşimsel ardalarına (S_0), foliasyon (S_1) lineasyon (L_1) ve izoklinal kıvrımlanma gibi yapısal unsurların yaygın olduğu, bu unsurların kısmi erime, sintektonik rekristalizasyon ve plastik akma gibi olaylar sonucu geliştiği gözlenmiştir. Kümeli ya da homojen gabrolar Marmaris ofiyolitinde bulunmamakta, Divriği'nde ise en yaygın litolojiyi oluşturmaktadır. Levha dayklar yerine tüm masiflerde toleyitik karakteri belirgin izole dolerit daykları bulunmaktadır. Yastık lavlar, Mersin dışında tüm masiflerde, ofiyolitli melanjlarda içinde, Mersin'de ise radyolaritlerle arakatlı düzenli akıntılar şeklinde olup toleyitik ve subalkali nitelikte bazaltlardır. Kümeli ultramafik-mafik kayalar geçişi Pozanti'da açılı, Pınarbaşı'da paralel ve dereceli olup diğer ofiyolitlerde tektoniktir. Peridotit-altı metamorfik kayalar daha çok amfibolitlerden oluşmakta, Marmaris, Mersin ve Po-

zantı'da yaygın olarak gözlenmektedirler. Bir iki örnek dışında "orto" kökenli amfibolitlerdir. Yerleşme yaşları Marmaris ofiyoliti için Miyosen, Mersin için Mestrihtiyen.pre Eosen arası, Pozantı için Mestrihtiyen-Paleosen arası ve Divriği için Mestrihtiyen (pre-Paleosen) olarak belirtilmektedir. İncelemeler Marmaris ofiyolitinin yaş, kayatürü kapsamı ve iç yapı açısından (yaygın S_0 ve S_j paralelliği) diğerlerinden farklı olduğunu belirtmektedir. Sınırlı sayıda fakat yaygın ölçümler, Juteau ve diğerleri (1977) modeline göre Marmaris ofiyolitinin yayılma hızı yüksek ve D-B doğrultulu bir-sırtın kuzey kanadında (Çakır, 1978) oluştuğunu göstermektedir. Söz konusu yayılma merkezinin, bir okyanus içi sırt mı ya da bir yay-ardı yayılma sırtı mı olduğu konusunda karar vermek için bilgilerimiz şu evrede yetersiz kalmaktadır.